

نه غیرمنتظره که بن بست شکن بود. اما قرار نبود همه چیز در نیویورک رقم بخورد.

◀ سامان گفت وگوهای منطقه‌ای در دوحه

سفر بلافاصله پزشکبان از نیویورک به قطر و شرکت در نشست مجمع گفت وگویی همکاری آسیا به عنوان یکی از فراگیرترین تشکل‌های بین‌الدولی در سطح آسیا تلاشی برای سامان دادن گفت وگوهای منطقه‌ای در مسیر اجرای پروژه‌های متعدد مواصلاتی و کریدوری بود. پزشکبان که پیشتر حضورش در سازمان ملل چرخ مذاکرات با کشورهای اروپایی در دولت چهاردهم را روشن کرده بود، با مشارکت فعالانه در نشست «دوحه» و رایزنی‌هایی که با هم‌تایانش در این نشست از سر گذراند، حسن نیت عملی خود نسبت به همه کشورهای عربی منطقه و پیگیری یک سیاست عملگرایانه را به منصفه ظهور رساند و نشان داد که سیاست خارجی ایران به معنای واقعی تعامل با همه جهان را در دستور کار خود قرار داده است؛ تعاملی که به واسطه سیاست آشتی جویانه‌اش از سوی طیف گسترده‌ای از کشورهای منطقه پاسخ گرفته و اغلب این کشورها را به سوی ترمیم و تقویت رابطه ترغیب کرده است.

◀ حضور زودهنگام در «عشق آباد»

«عشق آباد» پایتخت ترکمنستان مقصد سومین سفر رئیس‌جمهوری که به بهانه سیصدمین سالگرد شاعر شهیر ترکمن «مختمولی فراغی» سیاستمداران بزرگ منطقه را گرد هم آورده بود، افزون بر ایجاد فرصتی برای پیگیری اهداف پیدا و پنهان جهان سیاست، امکانی هم برای هم‌ذات‌پنداری ایران و ترکمنستان به عنوان دو تمدنی فراهم آورد که میراث فرهنگی مشترکی را در یک بستر تاریخی دوستانه به دوش می‌کشند. هرچند حضورهمراه پزشکبان در ترکمنستان از منظر تأکید بر مرزهای درهم تنیده فرهنگی و تمدنی ابعاد قابل توجهی داشت اما این حضور زودهنگام در «عشق آباد» پس از آغاز مسئولیتش نشانه‌ای بود از اینکه رابطه ایران و همسایگان در حال خلق نقاط عطفی است که هم مراودات سیاسی را تغییر خواهد داد و هم دایره تأثیراتش خیلی زود از جغرافیای سیاسی دو کشور فراتر خواهد رفت. این چنین بود که با سفر رئیس‌جمهوری به ترکمنستان فرصتی بزرگ نیز برای بازنگری در روابط اقتصادی دو کشور و حل چالش‌های موجود دست داد و امکان‌های تازه‌ای را برای توسعه همکاری‌های تنگاتنگ ویژه در حوزه اقتصاد و انرژی فراهم آورد که در آن حوزه‌های نفت، گاز و سایر بخش‌ها سهم عظیمی را به

خود اختصاص داده است. خاصه آنکه قرارداد سوآپ گازی ایران با ترکمنستان و ترکیه برچه‌ای برای گسترش تعاملات اقتصادی با همسایگان شمالی را بعد از سال‌ها تیرگی رابطه گشوده است.

◀ «بریکس»، مانع کمانه کردن تیرهای غرب

همنشینی با رهبران ائتلاف نوظهور «بریکس» در «کازان» روسیه چیزی نبود که رئیس‌جمهوری جدید ایران از آن صرف نظر کند و فرصت دیدار با شمار زیادی از رهبران کشورهای را از دست دهد که سعی دارند زیر سایه چتر «بریکس» پایه‌ای برای خلق نقاط عزیمت در مسیر مناسبات درون منطقه‌ای خود بنیان گذارند. پدیداری این انگاره در ایران، روسیه و دیگر کشورهای آسیایی که «بریکس» می‌تواند امکانی برای مواجهه با جنگ اقتصادی آمریکا زیر سایه بازی‌های سیاسی باشد، دلیل کافی دست می‌داد تا مقامات این کشور تشکیل این مجموعه اتحاد قدرت را به فرصتی برای قرابت‌های سیاسی و وصلت‌های اقتصادی تبدیل کنند؛ ائتلافی که هرچند پیشتر به تصور سیاستمداران واشنگتن نمی‌توانست چیزی بیشتر از یک نمایش ساکن و سرد باشد اما به موازات نمایان شدن عزم جدی اعضای این مجموعه در مسیر ایستادگی در برابر اقدامات زیاده خواهانه جهان غرب، نشانه‌های نظمی تازه از خود پدیدار کرد که عیان کننده آمادگی برای طراحی اسکلت‌بندی جدید قدرت بود. چهارچوبی که بتواند مانع از کمانه کردن تیر و ترکش‌های تصمیم‌گیرندگان واشنگتن در بلندمدت باشد. این مهم در شرایطی که ظهور دونالد ترامپ رئیس‌جمهوری ماجراجوی آمریکا برهم خوردن همه معادلات حاکم بر مناسبات سیاسی و اقتصادی جهان را قابل پیش‌بینی کرده است، اهمیتی مضاعف می‌یابد.

امضای پزشکبان و پوتین پای این تعهد جامع و فراگیر در کشاکش یکی از مقاطع حساس و بحرانی خاورمیانه حک شده است که دو طرف را به اجرای تعهداتی فراتر از همکاری‌های متعارف پایبند می‌کند

◀ دیدار تاریخی در «قاهره»

تصمیم پزشکبان برای حضور در نشست منطقه‌ای «دی ۸» به میزبانی قاهره پایتخت مصر پس از واقعه سقوط حکومت «بشار اسد» اگرچه از منظر پرداخت به سیر پرشیب تحولات خاورمیانه پس از این رویداد پیش‌بینی نشده اهمیت زیادی داشت اما او دومین سیاستمداری بود که در قامت رئیس‌جمهوری در بیش از چهار سال از وقوع انقلاب اسلامی به مصر سفر می‌کرد و در شرایطی که قصد داشت ابتکار عمل دولت نوپای خود را برای گره‌گشایی در رابطه پرفراز و نشیب به معرض اجرا بگذارد، با «عبدالفتاح السیسی» همتای مصری خود به گفت‌وگوی چهره به چهره نشست؛ ابتکاری که نه تنها می‌توانست میزان الحراره رابطه ایران و کشورهای دور و نزدیک منطقه باشد که امکان‌های بالقوه دولت چهاردهم جهت تحقق سیاست منطقه‌ای مطلوب دولت نوپایش را نیز به آزمون بگذارد. پزشکبان اما در حالی به دعوت «السیسی» برای حضور در نشست جمعی قاهره پاسخ مثبت گفت که ایران و مصراز فردای ۷ اکتبر بار دیگر در پیچ تاریخی خاورمیانه به یکدیگر رسیده بودند و ضرورتی همچون مواجهه با زیاده‌خواهی‌های «بنیامین نتانياهو» نخست‌وزیر اسرائیل را دلیل کافی دیدند تا به روند مذاکرات محرمانه‌ای که از مدت‌ها پیش از آن شروع کرده بودند، شتاب دهند. خاصه آنکه رهبران «قاهره» سیاست مبتنی بر همکاری دولت چهاردهم را در ترتیبات سیاسی جدید برای ترمیم رابطه با ایران و یافتن جایگاه خود در معادلات منطقه فرصت مناسبی یافته‌اند تا از رهاورد تغییر ناظر بر نقش غیرقابل انکار تهران در منطقه، ظرفیتی برای تحول در همکاری‌های منطقه‌ای جست‌وجو کنند.

◀ امضای طلایی پای یک اتحاد فراگیر

نخستین سفر پزشکبان به مسکو در روزهای پایانی دی ماه حاصلی فراتر از تأکید بر هم‌پیمانی دو متحد و چاره‌جویی برای گره‌گشایی از بحران‌های منطقه‌ای داشت. امضای توافق مشارکت راهبردی از ورود تهران و مسکو به فصلی از رابطه حکایت داشت که پیش از آن، راه درازی را برای رسیدن به این نقطه از سر گذرانده بودند. خاصه آنکه امضای پزشکبان و پوتین پای این تعهد جامع و فراگیر در کشاکش یکی از مقاطع حساس و بحرانی خاورمیانه حک شده است که دو طرف را به اجرای تعهداتی فراتر از همکاری‌های متعارف پایبند می‌کند؛ وضعیتی که در آن ایران و روسیه تصمیم گرفته‌اند به موازات آنچه در ماه‌های اخیر در زمین جنگ اوکراین و تحولات سوریه روی داده است نقش و رفتار متفاوتی را برای تحقق منافع خود در